

АРГУМЕНТИ В ПОЛЗА НА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО НА БЪЛГАРИЯ КЪМ ЕВРОЗОНАТА**РЕЗЮМЕ**

Според екипа на Експат Капитал позитивите от членството на България в Еврозоната могат да се обобщят така:

1. **Икономически ползи:** повече инвестиции, търговия, туризъм; повишен кредитен рейтинг; по-ниски лихви; по-ниска инфлация; по-добър достъп до външно финансиране на българските фирми; по-голяма ценова конкуренция и прозрачност на пазарите.
2. **Банков и финансов сектор:** общ банков надзор от ЕЦБ; по-сигурна банкова система с възможности за рефинансиране от страна на ЕЦБ; по-добра свързаност на капиталовите пазари и на всички финансови институции към европейските.
3. **Международен имидж, престиж, авторитет:** България ще бъде възприемана като сериозна и първокласна европейска държава, а не като дълбока провинция и вечен изоставащ във всички сфери.
4. **Политическа тежест:** България ще може да влияе по-сериозно на важните решения в рамките на ЕС. Изпадането от ядрото на съюза би навредило много на страната в това отношение.
5. **Засилена фискална позиция:** Фискалната позиция на страната ще остане силна, защото формално ще действат Маастрихтските критерии за ограничаване на бюджетния дефицит и държавния дълг. Без членство в Еврозоната България би могла много по-лесно да навлезе в спирала от популистки харчове на публични средства. В същото време страната ще има по-добър достъп до финансиране от международните пазари.
6. **Европейско бъдеще за децата ни:** България ще запази перспективата да остане пълноправен член на новия формат на ЕС, който се кове в момента. Ще изчезне рискът от изпадане извън съюза в друга геополитическа и икономическа орбита.
7. **Гаранция за стабилност на валутния борд:** Валутният борд на страната ще е още по-стабилен, когато неговият естествен и публично известен край е присъединяването към Еврозоната. Ако тази перспектива изчезне, сценарият за промяна на валутния борд става по-реалистичен.

Не виждаме риск от инфлация след въвеждане на еврото. Напротив.

Не виждаме риск от фискална дестабилизация и „гръцки сценарий“.

Не виждаме „загуба на суверенитет“, „заробване“, „колонизация“, „управление от чужди чиновници“ и тем подобни твърдения.

Не виждаме рискове от покриване на загуби от фалити на „чужди банки“ с български бюджетни средства.

НАШИТЕ КОМЕНТАРИ ОТНОСНО НЯКОИ РАЗПРОСТРАНЕНИ АРГУМЕНТИ ПРОТИВ ЕВРОЗОНАТА

1. Цените щели „да се удвоят“

Нашият коментар: Темата със скока на цените е измислена.

- Няма **ниито една държава** в Източна или Западна Европа, където въвеждането на еврото да е довело до забележим скок на цените. Ще покажем графики с инфлацията на държавите в Еврозоната за последните десетилетия.
- Ако е имало ограничено поскъпване на някои неекспортируеми услуги или стоки (кафе на улицата, фризьорски и таксиметрови услуги), то това се е случило по-скоро поради повишения ръст на заплатите през следващите години. Сам по себе си ръстът на доходите е положителна новина и основно следствие от влизането в Еврозоната. В България в момента има силен ръст на заплатите (+40% за последните 4 години) и без Еврозона. Очевидно няма как доходите на фризьорите да растат, а цената на фризьорските услуги да не расте.
- В същото време цените на много вносни стоки се очаква да паднат поради:
 - опростена международна търговия
 - липсата на транзакционни разходи при смяната на валута
 - липсата на необходимост да се калкулира риск от евентуална промяна във валутния курс
- Много сектори на икономиката отдавна са на практика в Еврозоната:
 - недвижимите имоти се котират само в евро от 2002 г. А преди това – в долари
 - автомобилите – също
 - повечето кредити в банковата система имат „валутна клауза“
 - дори наемът на залата за Конференцията днес беше котиран в евро
- Затова сме убедени, че общият ефект върху ценовото равнище ще бъде пренебрежим. Ако изобщо се променят някои цени, това ще е предимно заради очакваното продължаващо покачване на заплатите.

2. България щяла да загуби своя суверинитет

Нашият коментар:

- Цялата идея на ЕС означава частична загуба на суверинитет за сметка на ползите от общия пазар, свободното движение на капитали и хора, мирно съжителство, обща валута и др.
- Държави като Германия и Франция, които са имали много повече причини да се гордеят с историята на националните си валути, са въвели еврото. Те са решили, че ползите за Европа са повече от рисковете. Еврозоната вече има над две десетилетия история.

- С влизането си в Еврозоната България ще се присъедини към водещите европейски икономики и за пръв път в своята история ще бъде възприемана като първокласна европейска държава. Ще участваме във вземането на големите европейски решения.
- В Еврозоната България няма да е в по-различна позиция от Холандия, Словения, Австрия или Естония. Никой няма да „налага“ решения на страната ни. Ние ще участваме в тях и те ще важат еднакво за всички членове.
- И напротив – неучастието в Еврозоната ще лиши България от възможност да влияе на важни икономически и политически решения в ЕС, които така или иначе ще я засегнат. Кое намалява суверинитета повече?

3. Ако фалират банки в Еврозоната, ние сме щели да плащаме сметката

Нашият коментар:

- Фалирането и оздравяването на проблемни банки в ЕС се регулира от Директива 2001/24/ЕС и Директива 2014/59/EU. В тях изрично се изключва възможността банки да се спасяват с бюджетни средства на държавите-членки.
- Банки в Еврозоната фалират доста по-рядко от банки извън Еврозоната. Освен на по-сериозен единен банков надзор, банките в Еврозоната могат да разчитат на ликвидна подкрепа от страна на ЕЦБ, което не е случаят с банки извън Еврозоната. Средният кредитен рейтинг на европейските банки е доста по-висок от този на нашите институции. Българският риск е по-висок.
- В Еврозоната като част от Банковия съюз се предвижда да заработи единен гаранционен фонд за банковите депозити. Тази организация ще е несравнимо мощна финансово от българския фонд за гарантиране на вложителите, който в момента е всъщност празен и с милиарди задължения към държавата след фалита на КТБ.
- За България е по-изгодно ЕЦБ също да надзирава сектора у нас. Тогава ще бъдем още по-спокойни.

4. ЕС имал много проблеми, по-добре да си стоим тук (на практика извън ЕС)

Нашият коментар:

- Нека попитаме изказващите подобни аргументи дали изобщо подкрепят членството ни в ЕС. Ако те са против ЕС по принцип, какви други алтернативи предлагат за България и защо?
- ЕС не е идеален (както и цялата планета не е), но за България е много по-изгодно да бъде в ЕС, отколкото извън. Достатъчно е да видим как много държави на Западните Балкани или в периферията на Европа изостават повече, защото изобщо не са в ЕС. Нека си спомним къде беше България преди две и половина десетилетия.

5. България щяла задлъжнее и щяла да фалира, също като Гърция

В Еврозоната действат Маастрихтските критерии за фискална дисциплина, което значи държавен дълг към БВП под 60% и текущ бюджетен дефицит под 3%. Извън Еврозоната няма такива формални спирачки пред мерациите на политиците да харчат пари. „Гръцки“ сценарий в България е много по-вероятен, ако страната остане извън Еврозоната, отколкото ако е в нея, при идване на власт на популистки правителства.

Гърция задлъжня не заради това, че членува в Еврозоната, а заради неразумните фискални политики на редица гръцки правителства, които вдигаха рязко публичните разходи с популистка цел. Членството на Гърция в Еврозоната спаси много гръцки банки от фалит, като им осигури достъп до животоспасяващо финансиране от ЕЦБ при масови тегления на пари от населението. Членството на Гърция в Еврозоната спаси страната от изпадане в значително по-неблагоприятна икономическа и политическа ситуация.

6. Мнозинството българи били против влизането в Еврозоната и приемането на еврото като национална валута

Българите традиционно се плашат от инфлация и девалвация на лева, а не от приемане на еврото за национална валута.

- Ако питате хората: „Съгласни ли сте да влезем в Еврозоната, ако има риск от инфлация и девалвация на лева?“, ще получите един отговор.
- Ако ги питате: „Съгласни ли сте да влезем в Еврозоната при сегашния курс на лева, което ще гарантира, че никога повече няма да има висока инфлация и банкови кризи в България?“, ще получите друг.

Целенасочени кампании раздухват страховете на хората, за да се твърди след това, че българите не искат еврото като своя валута. Банковият съюз, валутният механизъм ERM II и Еврозоната след него са гаранция за валутна стабилност, ниска инфлация и читава банкова система за поколение напред. И обратното – изпадането на България от тези системи ще става все по-вероятно при текущото политическо разслояване на ЕС на няколко скорости и продължаващото 15 години мотане и „забавяне на темпото“ от наша страна. Това би могло да доведе рано или късно до валутна нестабилност и сбъждане на страховете на хората.

7. „Вижте Дания, Швеция, Полша, Чехия, Унгария – те не са глупави и не искат еврото, защо България да го иска?“

Разликите между изброените по-горе държави и България са толкова много, че няма смисъл да се коментират. Географията, историята и икономиките им обуславят напълно различна позиция и перспективи за развитие спрямо тези на България. Днес имаме шанс да станем като тези държави. Перспективата на държавата ни извън Европа (каквото ще значи на практика оставането ни извън Еврозоната) не е като на Швейцария, Великобритания или Норвегия. А като на Босна, Молдова и Македония.

Екип на Експат Капитал

София, 25 февруари 2020 г.